

תאריך: 08/02/26

כ"א שבט תשפ"ו

לכבוד: גלית שאול, ראש מועצה אזורית עמק חפר

חיזקי סיבק, סגן ראש המועצה וחבר מועצת האיגוד

הנדון: נייר עמדה – בנושא הקמת תחנת כוח מסוג מחז"מ (מחזור משולב) בשטח מועצה אזורית עמק חפר

1. מבוא

ביום 31.10.2024 התקבלה החלטת ממשלה מס' 2282, שעניינה קידום הביטחון האנרגטי של משק החשמל בישראל, ובכלל זה קידום הקמת תחנות כוח חדשות המוזנות בגז טבעי. ההחלטה מגדירה צורך ארצי בייצור חשמל נוסף, מחלקת את שטח המדינה לאזורי תכנון, וקובעת מספר תכניות נדרשות לכל אזור. באזור התכנון 2 (החופף בחלקו לשטח האיגוד) הוגדר כי נדרש לקדם 4 תוכניות וזאת בהתאם לקריטריונים הכתובים בהחלטת הממשלה. על כל אחת ואחת מהתוכניות לכלול מתקן ייצור חשמל בהספק מינימלי של 630 מגה וואט באמצעות גז (לא הוגדר הספק מקסימלי של ייצור).

בעקבות החלטת הממשלה, מקדמים יזמים פרטיים את הקמתן של תחנת כוח גזיות אשר עומדות בקריטריונים שנקבעו בהחלטה. אחד המיקומים המקודמים הינו דרומית למכון טיהור שפכים (מט"ש) נתניה בין כביש 4 ממזרח לכביש 2 ממערב, 900 מטרים מבתי כפר ויתקין ובית חירות, 1.3 ק"מ מביתן אהרון, 2 ק"מ מבתי קיבוץ מעברות ובסמיכות לשטחים חקלאיים פתוחים ולמתקן טיהור שפכים נתניה. ביום 04/01/2026 הסמיכה הממשלה את קבוצת שמיר אנרגיה לקדם את התכנית להקמת תחנת הכח.

ככל הנראה תחנת הכח תהיה מסוג מחז"מ- תחנת כוח המשלבת שתי טורבינות - טורבינת גז וטורבינת קיטור במעגל אנרגיה משותף. גזי השריפה בלחץ גבוה מניעים את הטורבינה הגזית ועוברים דרכה בטמפרטורה גבוהה מאוד. לאחר המעבר דרך הטורבינה הגזית נעשה שימוש בגזי השריפה היוצאים ליצור קיטור בו משתמשים להפקת אנרגיה בטורבינה נוספת.

תהליך זה מביא לניצולת אנרגטית - הגדלת כושר ייצור החשמל ולהפחתת זיהום האוויר. יש לציין כי עד למועד עריכת נייר העמדה לא התקבל מידע בגין הטכנולוגיה בה עתיד להיעשות השימוש, הספקי הייצור או כל מידע אחר למעט המיקום.

2. מצב קיים

במרחב האיגוד מיוצר למעלה מ-20% החשמל של מדינת ישראל (וזאת ב- 4.3% משטח המדינה) בתחנות הכח שלהלן:

- א. יחידות 1-4 באורות רבין- יחידות פחמיות ללא אמצעי הפחתת פליטות, אשר בימים אלו דן המשרד להגנת הסביבה בעדכון היתר הפליטה והמשכת הפעלתן- מספקות עד 1440 מגה וואט

- ב. יחידות 5-6 באורות רבין- יחידות פחמיות עם אמצעי הפחתה המיועדות לעבור הסבה לגז במהלך שנת 2026- מספקות עד 1150 מגה וואט
- ג. מחז"מים 70 ו-80 באורות רבין- יחידות גזיות חדשות שהחלו שמתחילת שנת 2026 שתהן בהפעלה מסחרית. תחנת הכח אורות רבין בלבד מספקות עד 1260 מגה וואט
- ד. מאור דוד (נמצאת במ.א חוף כרמל)- יחידה גזית המספקת עד 735 מגה וואט
- ה. אורות פנינה (נמצאת במ.א חוף כרמל)- יחידה גזית המספקת עד 460 מגה וואט
- ו. OPC1 בחדרה – יחידה גזית המספקת עד 144 מגה וואט

בנוסף לתחנות אלו, אסדת לווייתן בה מופק הגז הטבעי נמצאת גם היא בפיקוח האיגוד ומשפיעה על המרחב מבחינת פליטות.

תחנות הכוח מהוות מרכיב משמעותי בפליטות תחמוצות חנקן וחלקיקים, כאשר תחנת הכוח אורות רבין מהווה את המזהם העיקרי באזור של חלקיקים מרחפים, תחמוצות גופרית ומזהמים נוספים. ע"פ דיווחי המפלי"ס של שנת 2024 ושל השנים שקדמו לה- אורות רבין הינו מקור הפליטות הרב ביותר במדינה וכמובן שפליטות אלו משפיעות על כל המרחב.

בנוסף לתעשיית האנרגיה, במרחב האיגוד ובמיקום התחנה המיועדת ישנן פליטות נוספות שאינן מוקדיות. התחנה מיועדת להיות בין שני כבישים ארציים- כביש 2 וכביש 4, אשר מהווים בעצמם מקור לפליטות תחמוצות חנקן וחלקיקים מתחבורה. ברדיוס היישובים קיימים בנוסף המפעלים – תרימה תוצרי רפואה ישראלים, העוגנפלט, מטרנה וקרל, כל אלו בעלי היתר פליטה של מזהמים דומים לאלו של תחנת כוח מבוססת גז.

3. מצב עתידי

בנוסף לתחנות הכח הקיימות במרחב אושרו ומתוכננות לקום תחנות כוח או ויחידות ייצור חשמל חדשות:

- א. תחנת הכח OPC2 בחדרה בהספק של 800 מגה וואט אושרה להקמה.
- ב. מתקן אנרגיה במתקן התפלת מים באזור התעשייה עמק חפר בהספק של 300 מגה וואט הינו בהליכי אישור תכנוניים בות"ל. מתקן זה מתוכנן במרחק של פחות מ-4 ק"מ מתחנת הכוח המדוברת.
- ג. תחנת הכח אורות יצחק בשטח מועצה אזורית מנשה ובסמיכות למועצת עמק חפר ובייחוד למושב אחיטוב בהספק של 850-1700 מגה וואט שניתנה עבורה הסמכה ע"י הממשלה לתכנון ונערך קונגרס בות"ל לקידומה.
- ד. יחידה נוספת באורות פנינה באתר חגית בהספק של 900 מ"ו שניתנה הסמכה לתכנונה ע"י הממשלה ונערך קונגרס בות"ל לקידומה.
- ה. תחנת הכח "אבשלום" בהספק של למעלה מ-630 מגה וואט שניתנה הסמכה לתכנונה (התחנה הנדונה בנייר עמדה זה).

בנוסף, נעשים מגעים עם יישובים נוספים בשטח מועצת עמק חפר לטובת הקמת תחנות כוח נוספות.

בעוד שנקבע בהחלטת ממשלה יעד לשנת 2030 לייצר 30% מהחשמל באנרגיה מתחדשת ויעד רשות החשמל ליצור של 35% באנרגיה מתחדשת בשנת 2035, בפועל מתוכננות ומקודמות תחנות כוח מבוססות גז וזאת ללא שיקוף הצורך בהקמת תחנות כח פוסיליות חדשות. **במרחב האיגוד בלבד צפי ייצור חשמל מגז בלבד יהיה כ- 7.8 ג'יגה וואט לפחות – צמיחה של למעלה מפי 2 בייצור האנרגיה מגז במרחב.** עם צפי לעלייה בביקוש החשמל (עקב גידול אוכלוסין, מיזמים חדשים, גידול בכלי רכב חשמליים, חשמול קווי הרכבת, והקמת חוות שרתים), תוך עליה בגידול מספר כלי הרכב בעלי מנוע בעירה פנימית, המשמעות תהיה עלייה משמעותית במזהמים (ע"ע נספח 1).

יש לציין כי המיקום של מועצה אזורית עמק חפר הוא גורם דומיננטי לכך שייזום התוכניות להקמת תחנות כוח גזיות הוא דווקא באזור זה. את שטח המועצה חוצים קו הולכת הגז ממערב למזרח וקווי הולכת החשמל הארציים קו 161 וקו 400, קווים הכרחיים לאספקת גז לתחנות ולהספקת חשמל למערכת החשמל הארצית. יתר על כן, שטח מועצה זו מאופיין בשטחים פתוחים חקלאיים הפוטנציאלים להקמת תשתיות גדולות. מאפיינים אלו גורמים למועצה להיות אטרקטיבית ליזמים בתחומי ייצור האנרגיה מגז.

4. עמדת האיגוד

האיגוד רואה חשיבות בקידום משק חשמל אמין, יציב ויעיל, ובמעבר לשימוש בגז טבעי במקום דלקים מזהמים יותר. עם זאת, עמדת האיגוד היא כי אין לקדם הקמת תחנות כוח במרחב האיגוד, כל עוד יחידות 1-4 של אורות רבין פועלות באמצעות פחם וללא אמצעי להפחתת מזהמים, לטעמנו, אין לקדם תחנות כוח פוסיליות ללא תכנית לאומית כוללת, המעידה על הצורך בהקמת תחנות חדשות ותמ"א הקובעת מיקומים מתאימים למתקני ייצור אלו שנעשו בראיה כוללת ומעמיקה. הליך קידום התחנה זו בדומה לתחנות האחרות המקודמות ע"פ החלטת ממשלה 2282 הינו הליך באמצעותו ניתנת הסמכה על ידי הממשלה לקידום תכנית לתחנה ללא בחינת הצורך בתחנות חדשות, ללא בחינת חלופות מיקום וללא מתן תיעדוף למיקום בהתאם להיבטים סביבתיים. זהו הינו הליך דורסני שאינו תקין ואינו מקצועי ברמה התכנונית והסביבתית.

ברמת המיקרו, מיקומה המוצע של התחנה בהספק העולה על 630 מגה וואט מעורר קשיים סביבתיים, בריאותיים ותכנוניים מהותיים, ואינו תואם את מאפייני המרחב הכפרי והרגיש שבו היא מתוכננת. מדובר בפרויקט רחב היקף, בעל פוטנציאל השפעה משמעותי ומתמשך על איכות האוויר, בריאות הציבור, הסביבה, השטחים הפתוחים ואופי האזור כמפורט לעיל.

4.1. השפעות על איכות האוויר

מתוך השוואה לתסקיר השפעה על הסביבה של תחנת כוח בסדר גודל דומה¹ (800 מגה וואט – OPC2) בעכבות הפעלת תחנת הכח צפויה תוספת פליטות של:

¹ הספק התחנה אינו ידוע ובהתאם להחלטת ממשלה 2282 נדרש להיות למעלה מ-630 מ"ו

תחמוצות חנקן - כ-1400 טון לשנה. כמות הדומה לפליטות ארובה 56, הצפונית, באורות רבין בשנת 2024, שווה ערך לפליטות של מיליוני רכבים בשנה.

תחמוצות גופרית - כ-350 טון לשנה תחמוצות גופרית.

חלקיקים נשימים - כ-170 טון לשנה - כמעט פי 3 מהכמות שנפלטה בארובה 56 באורות רבין בשנת 2024, שווה ערך לפליטות שנתיות של 3 עד 7 מיליון רכבים.

תרכובות אורגניות נדיפות (NMVOC) לרבות בנזן, טולואן ופורמלדהיד - בנוסף למוזהמים הקלאסיים, על פי חישובי מחשבון הפליטות (PRTR), צפויה תוספת שנתית של תרכובות אלו שהינן חומרים בעלי פוטנציאל מסרטן המוערכת בכ-36 טון, שווה ערך לפליטות של אלפי תחנות דלק.

מתאן - הערכה של פליטות מתאן בהיקף של כ-40 טון לשנה, בעל תרומה משמעותית לפליטת גזי חממה.

במרחב כפרי וחקלאי, המאופיין בסמיכות ליישובים, שטחים חקלאיים ומט"ש, לתוספת פליטות בהיקפים אלה קיימות השלכות סביבתית ובריאותית משמעותיות, גם כאשר ערכי הפליטה עומדים לכאורה בדרישות התקן. בהקשר זה חשוב לציין שבהסתכלות על כלל תוכניות הקמת תחנות הכוח במרחב האיגוד ועל פי תסקירי השפעה על הסביבה², כל הפעלה של תחנת כוח עשויה להביא לתוספת מזהמים, שגם אם לכשעצמה לא תגרום לחריגה מערך הסביבה, הפעלה של מספר תחנות יחד (ביחוד בעת הפעלה בסולר עקב מחסור בגז) תגרום להצטברות של מספר מקורות זיהום משולבים, **שבאופן מצרפי עשויים במידה רבה לגרום לחריגה מערכי הסביבה הקבועים על ידי המשרד להגנת הסביבה.**

תחנת כח באזור תהווה תוספת משמעותית של זיהום. תושבי כפר ויתקין, בית חירות, ביתן אהרון ומעברות כבר כעת "כלואים" בין פליטות הרכבים והרעש בין הכבישים 2 ו-4. תושבים אלו עלולים להיות חשופים לזיהום אוויר ורעש משולבים מתחבורה ואנרגיה, כאשר לכולם יש מזהמים משותפים (תחמוצות חנקן, חלקיקים ומזהמים אורגניים כמו בנזן), שיחד עלולים לגרום לעומס מזהמים ועימם עומס תחלואה כגון תחלואת ריאות, מחלות קרדיו וסקולריות וסרטן.

בנוסף לעבודה בגז, התחנה נדרשת להפעלה זו דלקית ותפעל באמצעות סולר במקרים שלהלן - עתות חירום, אי אספקת גז, כשירות, הוראת חברת ניהול המערכת החשמל וכו'. הפעלה באמצעות סולר הינה מזהמת משמעותית יותר מגז, הן בכמות הפליטות והן במגוון המזהמים הנפלט. הפעלה בסולר היא אינה אירוע חד פעמי או נדיר, במהלך השנה האחרונה, היינו עדים להפעלות בסולר בגין מלחמת "עם כלביא" בגין תקלות באסדות ועוד. יתר על כן, הקמת תחנת כוח בצמוד למכון טיהור שפכים, עלולה לגרום לזיהום סינרגטי (שילוב מספר סוגי מזהמים שייצור עליה גדולה יותר מסך המזהמים): הן מבחינת עומס מזהמים על האוכלוסייה והן מבחינת תגובות כימיות, שבתנאים מטאורולוגיים מתאימים (אינוורסיה ולחות) שעשויים להתרחש:

- תגובות בין אמוניה מהמט"ש עם תחמוצות חנקן מתחנת הכוח שיעלו את ריכוז החלקיקים עקב יצירת חלקיקי אמוניום ניטרט מרחפים.

² למשל תסקיר ההשפעה על הסביבה של מתקן ההתפלה משולב תחנת כוח בעמק חפר

- תגובות בין מימן גופרי מהמט"ש עם תחמוצות החנקן מתחנת הכוח שיעלו את ריכוזי תחמוצות הגופרית, מזהם קריטריוני (שמנוטר בכל אחת מתחנות הניטור באיגוד) וכמעט ולא נפלט לולא שילוב של שני המתקנים יחד.

4.2. חומרים מסוכנים

בשטח התחנה יוקמו מכלי סולר אשר נדרשים להכיל כמות סולר להפעלת 100 שעות פעילות לפחות, לצורך הנעות ותפעול בחירום ובאי אספקת גז. המיקום הנדון הינו בפשט ההצפה של נחל אביחיל ובשטח בעל רגישות הידרולוגית גבוהה ובינונית לפי תמ"א 1. איחסון מיכלי סולר של למעלה מ-10,000 מ"ק סולר עשוי להוות פוטנציאל לזיהום באזור רגיש זה. בנוסף, מיקום זה שהינו בצמידות למסילת הרכבת ובמרחק קטן ביחס למתקני ייצור אנרגיה נוספים המספקים חשמל באותם קווי הולכה מעלה סוגיה מהותית בעניין של ביטחון אנרגטי בעת חירום לפיה-הקמת תשתיות ייצור חשמל רבות בסמיכות גיאוגרפית פוגעת בעמידות משק החשמל בעת מלחמה או אירוע בטחוני.

4.3. אקולוגיה ושטחים פתוחים

המיקום הנדון הינו במסדרון אקולוגי על פי המיפוי של רשות הטבע והגנים ומוגדר גם בתמ"א 26/1 אשר בשלבי הכנה ע"י מנהל התכנון כמסדרון אקולוגי. נציין כי בהחלטת הולנת"ע (הועדה לנושאים תכנוניים עקרוניים של המועצה הארצית) מיום 18.2.25 נכתב כי "הועדה ממליצה למוסדות התכנון ולכלל הגופים העוסקים בתכנון לשקול את שכבת תמ"א 26/1 במסגרת הליכי התכנון, זאת עד לקידומה הסטטורי של התכנית". בניגוד גמור להחלטת הולנת"ע, מקודמת התכנית בשטחים חקלאיים פתוחים, בצמוד לנחל אביחיל ובסמוך לנחל אלכסנדר. מימוש התכנית עשוי לפגוע במרקם האקולוגי במרחב ובייחוד בעופות ובעלי כנף המקומיים והנוודים (התקנת קו מתח עליון שיחבר את התחנה לרשת הארצית).

4.4. נוף ונצפות

שטח התחנה, גובה המבנים והארובות (עד 80 מטר), תאורת הלילה והתשתיות הנלוות צפויים לגרום לפגיעה משמעותית בשטחים פתוחים, בנוף ובמערכת האקולוגית, ובפרט באופי המרחב הכפרי המאפיינ את האזור. בנוסף, נחל אלכסנדר הינו אזור מטויל המהווה מוקד תיירות לתושבי המועצה אך גם לכלל תושבי המדינה. הקמת תחנת כח בסמוך לו תפגע באופי אזור מטויל ובשטח פתוח זה.

5. סיכום

הקמת תחנת הכוח במיקום האמור בשטח המועצה האזורית עמק חפר צפויה להעלות את ריכוזי המזהמים, עשויה לגרום למפגעי רעש וזיהום אור ופגיעה נופית משמעותית. הקמת תחנה במיקום המוצע אינה תואמת את מאפייני המרחב הכפרי בו היא מקודמת. לפיכך, אנו מתנגדים לקידום הקמת התחנה. אנו דורשים שטרם קידום תכניות לתחנות גז לייצור חשמל תוכן תכנית לאומית לייצור אנרגיה הכוללת את בחינת הצורך בהקמת תחנות פוסיליות חדשות ואת קווי ההולכה הנדרשים לשם יצירת משק חשמל יעיל, כלכלי ועמיד בעת חירום. ככל וימצא שקיים צורך בהקמת

תחנות כוח גזיות, המיקום הנדון הינו במרחב רווי מזהמים ועל כן יש לבחון מיקומים חלופיים, תוך ביצוע תסקיר השפעה על הסביבה מקיף הכולל בחינת חלופות מיקום ומבוסס השפעות מצטברות. כוונת האיגוד לעקוב מקרוב אחר תהליך התכנון וההקמה של תחנות כוח במרחב האיגוד ולבצע ניטור וניתוח של השפעות על הסביבה בכלל ושל תחנת הכוח בפרט, לרבות הקמת תחנות ניטור נוספות למיפוי פליטות רקע למזהמים.

בברכה,

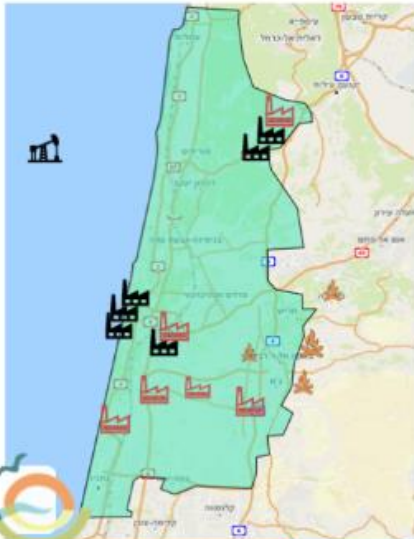
צוות מקצועי
איגוד ערים לסביבה שרון כרמל

העתקים:
אלי אבוטבול – יו"ר האיגוד, ראש מועצת זכרון יעקב
ניר סהר, מנכ"ל האיגוד
חן נויבואר, סמנכ"לית
בלה בן דוד, יועצת מערך ניטור אוויר
גדעון מזור, מנהל מחוז מרכז, המשרד להגנת הסביבה
אלעד פנחס, ראש אגף תכנון סביבתי
פנינה קפלן, ממונה תכנון סביבתי, המשרד להגנת הסביבה
ניר בן חיים – ראש עיריית חדרה
אבי סלמה – ראש עיריית נתניה
אלברט טייב – ראש עיריית כפר יונה
טל גורקי – ראש מועצה מקומית פרדסיה
עזרי שרוני – ראש מועצה מקומית אליכין
אילן שדה – ראש מועצה אזורית מנשה
חדוה יחזקאלי – חברת מועצת עיריית חדרה
רון שגן – חבר מועצת עיריית חדרה
נורית מרון – חברת מועצת עיריית נתניה
עקיבא יצחקי – חבר מועצת עיריית נתניה
ויקטור כהן – חבר מועצה מקומית פרדסיה

נספח 1- מקורות זיהום- תחנות כל קיימות ומתוכננות במרחב האיגוד

איכות אוויר- מקורות פליטה קיימים ועתידיים

- 1440MW רבין יחידות 1-4 (פחם);
- 1150MW רבין יחידות 5-6 (פחם)*;
- 1260MW רבין יחידות 70,80 (מחז"מ);
- 735MW דוד (מחז"מ);
- פנינה (מחז"מ) 460MW**
- 144MW OPC1 (מחז"מ);
- אסדת הגז לוויין
- שריפות פיראטיות
- 800MW לאחר אישור - OPC2 (מחז"מ);
- 300MW לקראת אישור - מתקן התפלה עמק חפר;
- 1700-850 בהליך תכנון - אורות יצחק (מחז"מ);
- 630MW בהליך תכנון - אבשלום (מחז"מ);
- 630MW בהליכי הסכם לזיכיון בקרקע- גבעת חיים (מחז"מ);
- 630MW ומעלה

* עתידיות לעבור הסבה לזג 2027
** מתוכננת הרחבה עד MW900

נספח 2- מיקום תחנת הכח על רקע מסדרון אקולוגי

